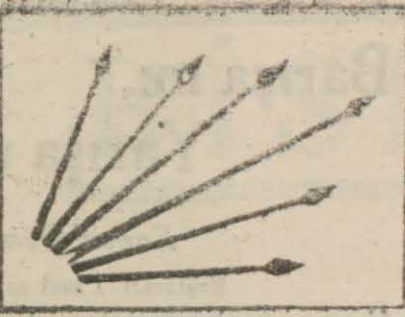

Aydın

İKİNCİ YIL
No : 511
CUMA
21
Nisan 1939

İdare yeri
Aydın
C. H. P.
Basımevi

Sayısı : 100 Para

PAZARTESİDEN BAŞKA HER GÜN ÇIKAR SİYASİ HALK GAZETESİ

Sayısı : 100 Para

Barişa mı, Yarışa mı?

Enver Demiray

Bir aylık bir sarsıntıdan sonra Avrupa, yeniden bir sükun beldesi haline gelmiş görünüyordur... Kabahat Arnavutluğunu Avrupadaki vücuduymuş gibi, onun İtalya tarafından haritadan yok edilip tarihe intikal ettirilmesiyle mesele halledilmiş oluyor.

Bununla beraber ve her şeye rağmen, bugünün avrupası belki dünün avrupsından daha çok hazırlanan, kendisini ihtiyat ve teyakkuz şartlarına daha çok bağlayan bir avrupa manzarsı arzıtmekten hiç te uzak kalmıyor.

Şimal denizi tarassut altında.. Akdenizin garp ucunda yine vukuu muhtemel tecevüzleri önlemeğe kâfi tedbirler alınmakla hummalı bir mesguliyet var.. Diğer taraftan mihrer devletlerinin, kabuğuna çekilmiş bir kaplumbağa sükûniyle Orta Avrupayı müşahade ve mürakabe eden sinsiliği, efkârı umumide kâh yüksek ve kâh alçak parıltıda akisler yaratıyor.

Ruzveltin mesajına verilecek cevabın, yine zevahiri kurtarmağa matuf bir cevap olacağı muhakkak ki yine mihrer devletlerinin emperyal siyasetleri icabından savılmalıdır.

Diğer taraftan prensibi icabı çok düşünüp geç cevap veren İngiltere, gözlerini hâdiselerin seyrine dikmiş gibidir. Fransızın, İngiliz siyasetinin peşinden gitmesi ve hadisatin seyrine int.bak etmek üzere harekete geçecek olan İngiltereye ram olması, istikbali için göz önünde tutacağı bir prensiptir..

Bütün bu el altından hazırlanmalar, bugünkü avrupanın barıştan çok yarışa gittiğini temine kâfidir.

Arnavutluğun faşist İtalya tarafından işgali, Duçeyi tatmin etmiş sayılmamalıdır. Duçe için Arnavutluğu gaye edinmek, hatta azda olsa bir kuvvet tahrikini mahal bırakır. Binaena leyh varılan netice İtalya önünde Arnavutluk onun yalnız mihverce müsellemler gayesine, bir vasıta sayılmalıdır.

Bunu hisetmekle beraber, İtalya için Arnavutluğu vasıta yapan bir gayenin neresi olduğu, serdedilen iddialar ne olursa olsun, bir mübhemiyet göstermektedir.

Dünya sulhuna hâdim olabilir keyfiyetini alet ittihaz ederek hazırlanan mihrerin yirminci asır sulh ve insanlık dünyasını iki müvazi ceryan halinde ihlâl etmesi, yalnız bugün için değil, yarın için de endişe verici programlar tanzim edeceğine hissettirmektedir.

Bundan başka; mihrerin bir ucu olan Almanyanın mihrerin diğer ucu olan İtalya için gelecek yakın bir günde, daha büyük bir tehlike teşkil etmiyeceğini de kimse temin edemez.

Suruu 2. İki sayfa

Akdenize Bir de Japon filosu gelecekmiş

Paris 20 — Humanite gazetesi 15 Mayısta Akdenize bir Japon filosu gönderilmesi için İtalyanın Tokyo sefiyle müzakerelere başlamış olduğunu yazmaktadır.

Mezkûr gazete bu filonun Roma ve Berlinin talebi üzerine gönderileceğini ilâve etmektedir.

Gafenko

Hitler tarafından kabul edildi

Londra 21 — Havas ajansı muhabirinin Berlinden bildirdiğine göre:

Romanya hariciye nazırı Gafenko, dün Hitler tarafından kabul edilmiş ve Alman ricalile olan resmi müzakereleri bitirmiştir.

Gafenkunun; Alman akalliyetler meselesiyle meşgul olan Heks ile de görüşmüş olduğu bildirilmektedir.

Alman ricali, Romanyada bulunan Alman akalliyetlerini, Gafenkoya memnuniyetlerini bildirmişler ve Romanyaya yapılacak toprak yardımlarına ihsas etmişlerdir.

Yine temin olduğuna göre: Gafenko Polonyanın nokta nazarını da Berline bildirmiştir.

YURDDAŞ :

23 nisan, milli hâkimiyetin kuruluş günüdür. Bu hâkimiyet, seni dünya milletleri arasında en mesut bir millet seviyesine ulaştırmıştır. Bugüne hazırlan!

Mektepler arası müsabakalarında

Müdür muavinleri ve Jimnastik öğretmenleri talebe arasında bulunacak

Maarif vekâleti teşkilâtına yaptığı bir tamimde "mektepler arası maçlarında sporcu talebeden bazılarının müsabaka heyecanını tesiri altında birbirlerini rencide edecek tarzda - hatta bazan çirkin sözlerle - sahadaki arkadaşlarına bağırarak nazarı dikkati celbetmektedir..

Türk çocuğuna yaraşan yiğitce duyguların, kardeşlik sevgisinin tezahürüne vesile olması icabeden mektep sporunun kendi asil karakterini kaybetmesini mucip olacak bu yeni hâdiselerin önüne geçmek

B. Bone mühim bir beyanatta bulundu

Fransanın Türkiye ile daha dostane münasebatta bulunmak istediğini söyledi

Paris 20 — Hariciye nazırı Bone, mebusan meclisinin hariciye encümeninde beynelmilel vaziyet hakkında izahat vermiştir.

Bone, bugünkü vahim kararsızlıkları gizlememiş ve Fransa imparatorluğunun her köşesinin himayesini temin için ihtiyat tedbirlerinin alındığını söylemiştir.

Bone, izahatına şöyle devam etmiştir: Fransa, Polonya - Fransa ittifakını öteden beri siyasetinin aslından telâkki etmiştir. İki hükümetin birbirlerine yardımlarını teyit etmelerinden dolayı sevinç duymaktayız.

Bone bundan sonra Fransanın Yunanistan ve Romanyaya verdiği garantileri hatırlatmış ve İngiltere hükümetinin de bu garantiyi tamamiyle tasvip ettiğini bildirmiştir.

Sovyet Siyasal Komitesi

Dün İngiliz ve Fransız diplomatlarıyla konuşmalara başladı

Varşova 20 — Moskovadan bildirildiğine göre siyasi komite bugün Moskovada Kleninin riyaseti altında Paris ve Londra'nın diplomatları ile müzakerelere başlayacaktır.

Sovyet Rusyanın ittihaz edeceği hattı bareketi tesbit etmek üzere konferans, siyasi büronun fevkalâde bir içtimai takip edecektir.

Polonya - Romanya arasında karşılıklı emniyet garantileri için müzakere yapılmaktadır.

Fransa, Türkiye ile daha dostane münasebetlerde bulunmasını arzu eder.

Bone, izahatından sonra kendisine sorulan suallere cevap vermiş, Rusyanın, Romanya ve Polonyaya karşı isteyeceği teahhütlerin de vaziyeti hakkında izahat verdikten sonra: Bu anlaşmanın basit bir hava paktından çok daha geniş esaslar üzerinde ceryan etmekte olduğunu söylemiştir.

Bone, Bergos hükümeti nezdinde bulunan Fransa elçisinin vazifesinden çekilmek arzusunda bulunduğunu teyit etmiş ve İspanyanın Antikominter paktına iltihakı mihrer siyasetine iltihakı demek değildir, demıştır.

Çocuk Bahçesi

Parktaki çocuk bahçesinin noksanları ikmal edilmiş olduğundan yakında tekrar çocukların istifadesine açılacaktır.

Çocuk bahçesinde mevcut ve yeniden tamir edilen çocuklara mahsus eğlence vasıtalarından ancak 12 yaşına kadar çocuklar istifade edebilecektir. 12 yaşından büyük çocuklar çocuk bahçesine girdikleri veya çocuklara mahsus eğlence vasıtalarından istifadeye kalkıştıkları takdirde menedileceği gibi bunların velileri de eeza görceklerdir.

Küçük çocukların başlarında bulunan veli ve mürebbiyelerinin küçüklerin oyunlarına nezaret etmek üzere bahçeye girmelerine müsaade olunacaktır.

Lokanta ve aşçı dükkânlarında kullanılacak yağlar

Halk için gıda maddeleri imal ve ihzar eden dükkânlarda rekabet ve ucuzluk düşünceleriyle halis tereyağı yerine mahlut yağlar kullanıldığı yapılan tefişlerle anlaşılmıştır. Ezcümle lokantalarda müşteriler yedikleri yemeklerde ne cins yağ kullanıldığını bilemediklerinden nefis ve lezzetli yemek imkânını da bulamamaktadırlar.

Öğrendiğimize göre belediye daimi encümeni, kebapçı ve börekçi gibi yemek satan dükkân ve müesseseler belediyeye bir beyanname vererek yemeklerinde ne cins yağ kullanacaklarını bildirecekler ve ayrıca dükkânlarına belediyenin resmi

Vilâyet :

Daimî Encümen toplandı

Vilâyet Daimi Encümeni dün saat 15 de İlbay Özdemir Gün-dayın başkanlığında haftalık toplantısını yapmıştır.

Beledigede :

Belediye daimi encümeni toplantısı

Belediye daimi encümeni dün öğleden sonra Belediye Reisi B. Etem Mendresin reisliği altında mutat toplantısını yapmıştır.

Encümen bu toplantısında muhtaç ve fakir asker ailelerinden muamelesi ikmal edilmiş olanlara nüfus nisbetlerine göre yardım kararları vermiş, Belediye tenbih ve yasaklarına aykırı hareketlerinden dolayı haklarında zabıt varakası tutulmuş olan bazı şoför ve esnafları muhtelif para cezalarıyla cezalandırmıştır.

Belediye meclisi bugün toplanıyor

devresinin dördüncü toplantısını yapacak bütün encümeninin tetkikinden geçen belediyenin ve elektrik müessesesinin 939 yılı varidat ve masraf bütçelerini müzakere edecektir.

Zehirli gaz kursları

Maarif vekâleti, lise, öğretmen, orta ve muadili okullarda fizik ve kimya dersleriyle ilgili olarak okutulan ve nisan ayının başında başlanarak ders yılı sonuna kadar bitirilmesi gereken zehirli gaz ve havadan korunma derslerinin nazari kısımlarına olduğu kadar, tatbikatına da ehemmiyet verilmesini ve derslerinin alâka ile takip edilmesini teşkilâtına bildirmiştir.

mühürüyle tasdikli bir levha asacaklardır. Bu levhalar "yemekler halis yeytin yağındandır," veya "yemekler vejetalin, iç yağı, kvyruk yağından yapılmıştır," ibaresi yazılacaktır.

Tatbiklar da tatbikların üzerine hangi yağla imal edildiğini gösterir birer etiket koyacaklardır.

Bunları yapmayanlar belediye ahkâmı cezaiye kanununa tevfikân ve suçun mahiyetine göre bir liradan elli liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılacaklar, icap ederse dükkânları on beş gün müddtle kapatılacaktır.

İş ihtilâflarını uzlaştırma ve tahkim nizamnamesi

b) Bu nizamnamenin 3 nci maddesine göre yapılacak muvakkat ve munzam mümessil işçi seçimlerinde de, mevcut mümessil işçilere ilâveten kanunun 78 nci maddesi hükmü dairesinde daha kaç mümessil işçi bulunmak lâzım geliyorsa o sayının üç misli işçi seçilir.

c) Yukarıki (a) veya (b) bentleri mucibince mümessil işçi ehliyetinde olmak üzere seçilenlerden sırasile kazandıkları reye göre iş kanununun 78 nci maddesinde yazılı sayılarda işçiler mümessillik ödevlerini yapmak selâhiyetini haiz olurlar. Diğerleri ancak 22 nci maddede yazılı hallerde işbu selâhiyetli işçiler yerine geçmek üzere önceden seçilmiş olmak vaziyetinde kalırlar.

ç) Müddeti biten işçilerin tekrar seçilmeleri caizdir.

Madde : 10

9 ncu maddede beyan olunan seçimlerin hazırlığı, idaresi ve neticelendirilmesi işçileri seçim heyetleri marifetile yürütülür. "Seçim heyetleri," şu suretle taayyün eder:

8 nci maddede beyan olunan şartlara uygun vasıfta işçiler arasından, önce okuma yazma bilenler (bunların da tahsil derecesi üstün olanları) ve sonra iş yerindeki kıdemleri fazla bulunanlar tercih edilmek ve bu vasıflarda birlik halinde en yaşlıları alınmak ve bu tercih seçimi, iş veren veya iş veren vekili tarafından:

a) İşçi sayısı 50 ye kadar olan iş yerlerinde dört,

b) 51 den 500 işçi çalışan iş yerlerinde altı,

c) 500 den fazla işçisi bulunan iş yerlerinde ise on, işçi ayırt edilerek bunların adları, soyatları, doğum yerleri, varsa işçilik numaraları açık ve okunaklı bir surette yazılıp, iş yerinde bütün işçilerin kolaylıkla görebilecekleri bir veya bir kaç yere asılır. Bu ilânın asıldığı günden itibaren iki iş gününde, iş yerinde çalışan işçiler sayısının beşte biri kadar işçi tarafından iş veren veya iş veren vekiline baş vurularak ilânda isimleri yazılmış olanlar hakkında itirazda bulunurlarsa itiraza uğrayan işçiler listeden çıkarılır. İtiraza uğrayanlar çıkarıldıktan sonra listede seçim heyeti için muayyen miktarda işçi kalırsa bunlar seçim heyetini teşkil eder.

İtiraza uğrayan işçiler listeden çıkarıldıktan sonra listede seçim heyeti için muayyen miktarda işçi kalmaz veya listede yazılı olanların hepsi itiraza uğramış bulunur ise iş veren veya iş veren vekili diğer işçiler arasından yukarıda yazılı vasıf ve şartlara göre münasip olanları ayırarak yeni bir liste yapmağa mecburdur. İlk listeden itiraza uğramayanlar bu yeni listeye aynen ithal edilir.

Seçim heyetini teşkil edecek işçilerin tefrikinde iş veren veya iş veren vekili, işçilerin hoş

nutsuzluğuna meydan vermemeye itina etmek ve bu hasusta hüsnü niyet göstermekle mükelleftir.

Yukarıda beyan olunduğu üzere seçim heyeti listesinin iş yerinde asıldığı günden itibaren 2 iş günü geçtikten sonra, buna ait itirazlar artık dinlenmez. Gerek ilk listeye, gerek itiraz vukubulup ta yukarıda yazılı şekilde sonradan tanzim olunan listeye başkaca itiraz yapılmadığı takdirde listede yazılı olanların baştan itibaren sıra ile yarısı seçim heyeti olarak taayyün etmiş olur.

Madde : 11

Seçim heyeti, kesin olarak taayyün etmesini müteakip vazifeye başlayarak:

O iş yerinde nizamnamenin 9 ncu maddesine göre kaç işçi seçilmek lazım geldiğini, seçimin nerede hangi gün ve saatte yapılacağını, iş yerinde birden fazla işçi postası çalışıyorsa veya 5 nci madde mucibince müşterek mümessil işçi seçilecekse her bir postadaki yahut iş yerinin muhtelif yerlerde bulunan şubelerindeki işçilerin reylerini nerede, ne zaman ve nasıl kullanacaklarını bir yazı ile tesbit eder. Bu yazının altını, iş yerinin unvan ve adresile kendi isim ve soyadlarını tasrih ederek, iş veren veya iş veren vekili tarafından:

ve varsa numaralarını yazarak seçim heyeti azası imzalarlar. Beş nüsha olarak tanzim edilecek olan bu yazının birincisi iş dairesinin ilgili teşkilâtına, ikincisi o mahallin en büyük mülkiye memuruna, üçüncüsü o mahallin bağlı bulunduğu zabıta teşkilâtına derhal gönderilir. Dördüncüsü iş veren nezdinde kalır. Beşincisi ise icap ediyorsa bunun bir kaç sureti de reyleri verileceği tarihten üç gün evvel iş yerinde işçilerin kolaylıkla görebilecekleri bir veya bir kaç yere asılır.

Madde : 12

İşçiler tayin olunan gün ve saatte, nizamnamenin 9 ncu maddesinde tasrih edilen sayıda işçilerin (isimlerini, soyadlarını, doğum yerlerini, varsa işçilik numaralarını) rey pusulasına yazarak imzaladıktan sonra seçim heyetine verirler.

Madde : 13

Seçim heyeti zaruret görürse reylerin toplanmasını başka bir güne bırakır. Bu takdirde, tehlinin sebebinin, seçime hangi gün ve saatte devam edileceğini yazı ile tesbit eder. Seçim heyeti ile iş veren veya iş veren vekil tarafından imzalanacak olan bu yazının bir nüshası derhal iş dairesinin ilgili teşkilâtına, bir nüshası da iş yerinin bulunduğu mevkiin en büyük mülkiye memuruna, üçüncüsü zabıta teşkilâtına gönderilir.

— Sonu var —

DAMLA DAMLA : Radyodaki Tellâl

Hepiniz bilirsiniz. Gece olup ta saat 21 i çaldığı zaman orta dalgada ve 245,5 metrede ikinci Roma istasyonu diye bir istasyon vardır.

Her nasılsa bu saatte orasını açarsanız, kulağınıza oldukça kabiliyetsiz bir ermeni ağzından pek çirkin şekilde dökülen türkçe teklümlerle karşılaşacaksınız;

Dinledikçe fenalaşır, güzelim türkçenin bu çirkin ağızda canavar dişlerine takılmış bir kuzucağız halinde parça parça olup zavallılaştığını anlarsınız.

Bu istasyonun ele geçirdiği bu mezhebi zayıf ve milliyetsiz ermeni propagandasına vasıta yapması ayrıca gülünecek şeylerdendir.

Dücenin, yer yüzünde tutunabilmesi tâlie bağlı olan Faşizminin, kimbilir kaç paraya tellallığını yapan ermeni sipiker, tüyleri diken diken eden, insanın dimağını ve beynini sarsan telaffuzile verdiği ajans haberleri sonunda, dinleyicilerinin türkçe neşriyat hakkında fikirlerini soruşu, hele hepsinden çok zavallı bir hareket oluyor.

Ben burada ermeni sipikre türkçe neşriyatı hakkında fikrimi yazıyorum.

Azizim sipiker !

"Şerefini boğazı tokluğuna istihkar edenler dünya üzerinde az değildir. Senin de Duçe Mussolini'nin verdiği bir lokma bir hırka için nasılsa ağzına alıp yamur yumur ettiğin dilimiz sayesinde 3, 5 kuruş aldığın şüphe et ki ne olur, bizim için kıymeti olmayan şu Mussolini tellallığını, iyi bildiğin ve ağzına yakışır bir lisanla yapsan da, sana bu yolda fikrini yazıp mektup gönderen Türk çocuklarının hakkı küfürlerinden kurtulsan ?

Gücenme amma aziz sipikerim, bu senin için daha hayırlı ve belki daha kıymetli bir iş olacak.. Çünkü :

Türk çocuğu, Türk genci, hülasa Türk milleti; tatlı ve dürüst Türkçeyle konuşarlara meftundur. O, güzel türkçeyle konuşanları seve seve dinler.. Lâkin onun bu öz lisanında ufacak değişiklik yapanlar olursa, onları lânetle karşılar. Hoş; tellallığın boğaz tokluğuna olduğuna kaniiz.. Fakat dedim ya, bunu iyi bildiğin bir lisanla yaparsan işinde ve vazifende muvaffak olur, aldığın beş kuruşa iki kuruş daha eklersin..

Madam ki muvaffak olmak insan için bir şarttır, sen de bir şart koş ta neşriyatın başka lisanla yap muvaffak ol..

Aksi takdirde Mussolini ile aran açılır.. Sonra, bizim türkçe neşriyatımız, bizi tatmin edecek kadar bol ve güzeldir. Senin ne plâk çalmana ne de sair türkçe neşriyatına inan ki zerre kadar ihtiyacımız yok..

Dur affedersiniz şunı sormağı unutuyordum. Sizde bir de kadın var.. O da ara sıra Türkçe şarkı söylemek ister. Galiba eşinizdir. O bayana da lütfen tarafımdan söyle, kendisi türkçenin henüz "T", sine vakıf değil gülünç oluyor zavallı.. Bir şeye

Yenipazar Halkevi köycülük şubesinin bir başarısı

Yenipazar (Hususi muhabirimizden) —

Uzun yıllardanberi nahiyeimizin kâhya oğlu kuyusu mevkiindeki araziye, bu arazinin meylinde istifade ederek taşkın yapan Mendres mintaka zürünün ekim mevsiminde bir iş yapamamasına sebep olmaktadır.

Yine Mendresin bu vaziyetinden komşu Dalama nakhiyesi köyleri de müşteki bulunmakta idi.

Bu yıl Mendresin fazla yağmurlardan gösterdiği taşkınlık mevzu bahis mintakaların su altında kalması neticesine varmış bu münasebetle pamuk zeriyaatının geçikmesine sebep olmuştu.

3 Nisan 1939 da bu hali önlemek üzere faaliyete geçen halkevimiz köycülük şubesi, müşteki köylülerle elbirliği ederek Mendresin taşkın yaptığı ve tahminen 350 metrelik bir kısma, artık taşkın ve baskına imkân bırakmayan bir sed inşa etmiş bulunmaktadır.

Seddin inşası Halkevimize maddi bir külfet tahmil etmemiş, sed, köylü yurtdaşların bir elbirliği semeresi olmuştur.

Dalama ve Yenipazar ile buralara bağlı köyler halkı, arazilerini su baskınından kurtarmağa vesile olan Halkevi köycülük şubesine ve bu işte teşvik ve gayret gösteren Köycülük şubesi başkanı B. Şükrü Vural ile bu koldan B. Mustafa Hasırcıya müteşekkirdiler.

Fidanlığa

Alnacak motörün teklif mektubu geldi

Şehrimiz nümune fidanlığına alınacağını ve bunun için de teşebbüse girişildiğini evvelce yazdığımız su çıkarma motörünün müteahhidi tarafından teklif mektubu gelmiştir.

Teklif mektubuna göre, motör bütün teşkilât ve koruma cihazlarıyla birlikte 2747 liraya maledilecektir.

Mektup bu gün toplanacak olan vilayet daimi encümenine arz edilecek kabul ve tasvip edildiği takdirde müteahhid derhal motörü monte etmeğe gelecektir.

benzeteyim derken pek fazla yoruluyor, acıyoruz onal..

Hülâsa B. sipiker, beyhude vakit geçiriyorsunuz.. Hoş, karınız doyduktan sonra vaktin beyhude geçip geçmemesi sizi elâkadar etmez amma, Duçe, eğer tellallıkta para etmediği nizi anlarsa aç kalacağınızda ona üzülüyorum. Şu işi başka lisanla yani iyi bildiğiniz bir lisanla yaparsanız, muvaffak olursunuz ki artık aç kalmak korkusu ortadan kalkar.

Haydi hoşça kal !

Çiğdem

Barışa mı, Yarışa mı?

Enver Demirağ

Baştarafı 1 inci sayfa

Ne tarafından bakılırsa bakılsın, bugünkü Avrupa, Artık bulanık bir su gibidir. Bu suyun dalgalanmadan durulmasına imkân yoktur.

Meselenin düşündürücü ve korkutucu tarafı yalnız harbe girib çıkmak değil, asıl mesele, henüz istikrar peyda etmemiş olan dünya iktisadiyatının yeni baştan bir hercümerc içine düşmesi olacak ve insanlık dünyası yeni baştan bu yolda felce uğramakla, en büyük felâkete boyun eğmek mecburiyetinde kalacaktır.

İşte bu mecburiyettir ki, İtalya ve Almanyayı, tahakkuk etme keyfiyeti imkansızlaşan şartlar içerisinde sürecektir.

Bu gün şu saate kadar Avrupada sanıldığı gibi barış değil, silâhlama plânlaşma ve programlaşma yolunda birbirine teffvuk etmek istiyen emperyalist tabiatlı bir yarış vardır. İtalya, Almanya - İngiltere ve Fransa; Bu yarışım şimdilik iştirak edenlerindendir. Bu vaziyete göre, müstakbel bir harp muhtemelse, bu harp; garbî Avrupada mütekâsif bir şekil gösterecek, menfaat hırsı, istilâ siyaseti, daha çok orada girift bir hal alacaktır..

Evlendirmeyi kolaylaştıran tedbirler

Dahiliye Vekâletinin mühim bir tamimi

Dahiliye Vekâleti düğünlerde yapılacak fuzulî masrafların önüne geçilmesi ve bu suretle evlenme çağına girmiş bulunan gençlerimizin fuzulî masraflar yaparak borçlanmadan evlenmelerini temin için vilâyetlere çok mühim bir tamim yapmıştır. Bu tamimi aynen yazıyoruz :

"Düğünlerde, israfın menî hakkındaki kanunun hüsnü tatbik ve takip edilmemesinden gerek şehir ve kasabalarda ve gerek köylerde evlenme çağına giren gençlerin, sakim bir itiyat eseri olarak verilmesi icap eden hediyeyle, düğünlerde yapılan fuzulî masraflara karşılık olmak üzere şuradan buradan borç para tedarik etmek zaruretine düştükleri ve bunu yapmayanların da parasızlık yüzünden akitlerini icra ettiremedikleri gibi, bir çok gençlerin de bu sebeplerden evlenmekten kaçındıkları anlaşılmaktadır.

Daha ilk teessüsünde fena şartlar altında kulan aile yuvaları, ağır borçları ödemek için mütemadiyen çırpınmakta ve nihayet bu hali; ailenin huzur ve saadetini kaçırmakta ve bu yüzden bir çok ayrılmalara sebep olmaktadır.

Devletin nüfus siyaseti üzerinde menfi akisler yapan bu vaziyetlerin önüne geçilmesi için şimdye kadar umumî meclislerce hazırlanmış ve zaman zaman tatbikatına geçilmiş olan talimatnameler hükümlerinin tamamen ve bassasiyetle tatbiki ile kanun hükümlerinin yerine getirilmesi ehemmiyetle tebliğ olupur..

BİSMARK

VE

Alman İmparatorluğunun Kuruluşu

Yazan : Jamesi Vyelliffe Headlam

Terceme eden : M. Nedim Müren

— 14 —

Son münakaşalar da gene bir çok harikulâde sözler söyledi „ diyor, diğer bir mektdbunda da „ Otto Bismark beni vecd için de bırakıyor „ diye yazıyordu. Asıl mühimmi şu idi ki kiral bu sözleri kendi düşüncelerine tamamen uygun buluyordu.

Bismarkın nutukları muarızları üzerinde de müessir olmaktadır.

Meclis kapanır kapanmaz Bismarck Pomerniaya avdet etti. Artık ona, Terilerin (x) yükselmekte olan sert ve eğilmez ümidi nazariyle bakılıyordu. Düğünü ağustos içinde yapıldı ve gelinin genç kuzeni Pans Klest, kedehini damadın şerefine kaldırıırken arkadaşının şahsında, sekiz yüz senedenberi ilk olarak adaşının memleketi için yaptığı her şeyi yapabilecek kabiliyette olan yeni bir Otonun yetişmiş olduğunu söyledi.

Yarı şaka olarak ve dikkat-sizce sarfedilmiş olan sözler otuz sene sonra, Kleist ayalet üst reisi iken Bismarckın kız kardeşinin düğününde gene damad şerefine kadeh kaldırırken hatırlatıldı. Bu ileri görüş, tahminin fevkinde tahakkuk etmişse de bu muvaffakiyet bir çok gençlik çağının dostlukları bahasına elde edilmiş, ve müstakbel senelerin şerefli mevkileri bu genç yaşların saadet ve samimiyetini asla temin edememişti.

Dostlarının saadet temennilerini aldıktan sonra Bismark ve genç karısı bal ayı seyahatına çıktılar. Ve Avusturya yoluyla İtalyaya gittiler. Venedikte, Bismark Prusya kralıyla karşılaştı ve kralı Milli mecliste temayüz eden bu gençle müteaddit konuşmalar yaptı. İki hayat arkadaşını kış iptidasında sakin bir köy hayatı kurmak maksadıyla Şonhazına döndüler. Fakat tali buna imkân vermedi. Uzun zamandanberi hazırlanmakta olan fırtına Avrupa üzerinde patladı. Bu fırtına Bismarkı da sürükledi ve bu tarihten itibaren hayatını tamamen millet işlerine verdi o kadar ki eski aile ocağında karısı ile geçirebildiği aylar tek tek sayılabilecek kadar mahduttur. Artık çocukluk günlerinin sükunetine tekrar kavuşabilmesi için tam kırk sene geçecektir.

Şubat sonlarında Pariste patlak veren ihtilâl süratle Almaniyaya da yayıldı. İhtilâl sahası esasen hazırlanmıştı. Evvelâ cenubi Almanyadaki karışıklıklar, sonra da Dresden ve Münihdeki nazırların iskatı duyuldu. Bir kaç gün sonra bizzat Viyanada bir ihtilâl baş gösterdiği söylendi. Avusturyadaki ihtilâl Berlin için de bir işaret demektir. Nitekim 18 martta orada da baş gösterdi. Kral bir kanunu

esasî kabulünü taahhüt etti. Sokaklarda, askerî kuvvetlerle halk arasında korkunç çarpışmalar oluyordu. Kral ayak takımına teslim olmuş, ve kitaların şehri tahliyelerini emretmişti. Kendisi de sivil bir millî muhafızın himaye ettiği şatosunda esir düşmek üzereydi.

Mütemadiyen halktan hakaret görüyordu. Alman milletinin bu hâdiselerden duyduğu heyecan ve vahşi zevki tasvir etmek mümkün değildir. Artık matbuat serbestti; hür, büyük ve kuvvetli olacaktı. Bütün otoritelerin mukavemeti kırılmıştı. Kendileriyle, idealleri olan müttehit ve hür Almanya arasına hiç bir engel kalmıyordu. Bir ihtilâlle siyasî bir birlik haline gelmişler, ve bu noktada İngiliz ve Fransızlara müsavî olduklarını göstermişlerdi. Hürriyetleri vardı, ve yakında bir kanun esasiye de malik olacaktı. Bismark böyle düşünüyordu: orta da, hürmet ettiği bir monarşinin ve hatalarına rağmen sevdiği ve saydığı bir kralın tabkiri ve terzinden başka bir şey yoktu. Bu Jena mağlubiyetinden daha fena idi. Muharebe sahasındaki bir mağlubiyetin intikamını almak mümkün değildi. Burada ise düşmanlar memleketinin adamları idi. Kralı Avrupanın maskarası yapanlar Prusyalıydı.

Hentiz bir kaç ay önce Prusya devletinin en nezih ananelerinden biri olan kiral ile halk arasındaki itimadın kaybedilmesi lâzım geldiğini iddia etmişti. Bu kadar kan döküldükten sonra bu itimadın yeniden tesisi mümkün olabilir miydi? Memleketinin şerefsizliği aynı zamanda kendisinin de şerefsizliği demek olduğu için, kendisinin suratına bir tokat vurulmuş gibi hissediyordu. O kadar ki hiddet ve kini onu hasta etti O yalnız iki şey düşünüyordu: Evvelâ krala cesaret ve inatçı- nı iade etmek, saniyen bu son hareketi yapanlardan intikam. Bunu ihtilâl ile yapmıyacaktı. Hemen oturarak krala, sadakat ve sevgisini ifade eden ateşli sözlerle dolu bir mektup yazdı. Kral, güvenebileceği adamların hâlâ mevcut olduğunu bilmeliydi.

Rivayete göre, kral, bu müthiş sene içinde bu mektubu açık olarak aylarca yazı masasının üstünde ve yanında bulundurmıştır. Bismarck bu mektubu yazdıktan sonra icap ettiği takdirde, kralı kılçla müdafaa etmek için Berline koştu. Buna ihtiyaç kalmamıştı fakat vaziyet onun korktuğundan daha fena idi. Kral emniyette idi, fakat bu ihtilâle teslim olduğu içindi. Bu vaziyet karşısında görüşünü „ Prusya Almanya içinde erimeğe mahkumdur „ sözüyle ilân etti.

— Sonu var —

İngilterenin garantisi

Garantinin ameli neticesi nedir?

Piyer Dominik

Avrupada vukua gelen hâdiseler karşısında harekete geçmek veya geçmemek, beklemek veya beklememek, izahat istemek veya susmak, silâhlanamak veya silâhsızlanmamak mümkündür, fakat boş sözlerle vakit geçirmemelidir. Halbuki şu son zamanlarda „garanti „ sözü suiistimale uğramaktadır.

Herkes gibi ben de İngilterenin Polonya'ya garanti verdiğini biliyorum. Bu da ne demek? İngiltere Polonyanın istiklâlini veya daha sarîh olarak Polonyanın „ hayatı menfaatini „ müdafaa edecek demektir. Yani İngiltere harekete geçip geçmemekte serbest kalmaktadır. Bundan başka müdahalenin nasıl, hangi askerî vasıtalarla teyyüt edeceğini tetkik etmek faydasız olmasa gerektir.

Yunanistan hususunda aynı muhakeme yürütülebilir. İngilterenin menfaati Yunanistanın müstakil kalmalarını âmindir denir. Korfonon veya Girit adasının mihver devletlerinden birinin eline geçmesi Mısra hâkim olan İngiltere için bir felâket olur.

Bu nokta üzerinde herkes mutabıktır.

Fakat bir adanın müdafaaı hususunda zırlıların rolü büyük te olsa, oldukça geniş kara hudutları olan bir memleketi karşı bunlar büyük bir şev yapamazlar.

1915/18 de İngiliz ve fransız donanmaları Türkiyeye karşı ne yapabildiler? Asker çıkarma işini kolaylaştırdılar. Hepsi bundan ibaret. Hiç olmazsa o zaman elde asker vardı. İngiltere o zaman Dominyonlarından gönüllüler topluyor ve kendi adasında da herkesi silâh altına çağırıyordu. Fransaya gelince, o bütün halkıyla ayakta idi.

Fakat İngiltere Polonya için ne yapabilir? Hiç... İcabında Yunanistan için ne yapabilecek- tir? Pek az şey.

Kendimizi Yunan hükümetinin yerinde farzedelim. Muhakemeyi kolaylaştırmak için Arnavutluk- tan hareket eden İtalyanların Yunanistana taarruz ettiklerini farzedelim. - Tamamiyle mahalli bakımdan - Hâdiselerin ne suretle cereyan edeceğini anlamı- ya çalışalım.

İtalya bugün Adriyatike hâkimdir, yani iki tarafına yerleştirilecek bataryalarla, mayın tarlalarıyla, denizaltı, torpido ve tayyare filoları ile Otrant kanalını o suretle kapıyabilir ki İngiliz zırlıların kanalı zorlamak teşebbüsüne cesaret edemezler.

Bu barajın emniyeti altında İtalya istediği kadar kuvveti Arnavutluğa geçirebilir ve Arnavutluk hududundan Selâniğe 100 kilometrelik mesafe vardır.

Yunanlılar imdada çağırılacaklardır. Fransızlar yardım edebilecekler midir? Edemediklerini farzedelim. Bu takdirde İngilizler ne yapabilirler? Denizde İtalyanlarla harbetmek mi kabul ediyorum fakat Yunanistan

için ne yapabilirler? Evet adaları kurtarabilirler. Korente bahriyeliler çıkararak belki Mora yarımadasını da kurtarabilirler. Hatta daha ileri giderek bir Pire ve Selânik önünde müdafaa edebildiklerini de kabul edelim. Fakat bu müdafaa ancak bütün filoları kaçıran ağır top- ların İtalyadan getirilmesine kadar sürecektir.

Sonra? Sonra Yunanistan işgal edilmiş olacaktır. Çünkü donanmalarla denizlere hâkim olunur ama, karaya ancak ordular hükmeder.

İngiltere on dördüncü Lûi saltanatının sonlarında. Yedi Sene harbi esnasında ve Napol- yon zamanında bizi başkalarının ordularını karşımıza çıkararak mağlûp etmiştir. Napol- yon zamanında İngiltere Hol- anda da, İtalya da, Portekiz- de, Belçika da, Napolide, Korsikada, bize fenalık yapabileceği her tarafa harekete geçmiştir. Ve sonunda mavaffak olmuştur. Çünkü Rusya, Prusya, Avusturya ve daha az kuvvetli başka devletler araya girmişlerdir. Fakat evvelâ bu ga- lebeyi ancak yirmi dört senede temin edebilmiştir. Sonra da bilmem bu mukayese yerinde olur mu? Bugün, umumî bir harp halinde, İngiltereye artık kendini emniyette hisset- mesine imkân vermiyecek olan hava kuvvetleri işe karışmış- tir. Sonra son denizaltı harbi- nin dersleri müthiştir. Alman denizaltıları denizlere dehşet salmışlardır.

Üçüncü olarak da, Akde- niz gibi dar bir deniz- de, zırlılar belki de işe yara- mıyacaktı. Bu itibarla tayya- ralarına kuvvetli fırkalar terfîk edecek olan karaya asker çı- karmak ve üstünlük imkânını temin edecektir. Halbuki İn- giltere bu fırkalardan mah- rumdur.

Yunanlılar bütün bunları bi- lirler. İngiltere de bilir. Temps geçen gün „ tehlikeli bir şekil- de „ yaşamak zarureti kabul etmemiz icap ettiğini söylüyor- du. Bu, hava kuvvetlerimizi iki, üç misline çıkarmamız, İngilere- nin askerlik mükellefiyetini tesis etmesi lüzumunu söylemişe mu- adildir.

Fransada bugün orduya ait olmanın her şeyi geri bırak- cak ve iş müddetini uzatacak hakiki bir seferberlik. İngilte- rede askerlik mükellefiyeti an- cak bu şartla ki Yunanistan ve Holanda gibi milletler ser- best kalabilirler.

Aksi halde âdâlete, muah- delere, paktlara, anlaşmalara, vesikalara merbut milletler ken- dilerine felâketli sabahlar ha- zırladıklarını hatırlamalıdır.

Polislerin harircihları

Bir yerden diğer bir yere nakil ve tahvil olunan polis harircihlarının vilâyet hududu- na kadar değil, tayin olunan yere kadar verilmesi kararlaştırılmıştır.

RADYO

CUMA - 21/4/939

ANKARA RADYOSU

DALGA UZUNLUĞU

1639 m. 183 Kcs. 120 Kw.

T. A. Q. 19,74 m. 15195

Kcs. 20 Kw.

T. A. P. 31,70 m. 9465 Kcs.

12,30 Program.

12,35 Türk müziği - Pl.

13,00 Memleket saat ayarı,

ajans ve meteoroloji haberleri.

13,15 14 Müzik (Karışık pro-

gram - Pl.)

13,30 Konuşma (İnkılâp tari-

hi dersleri-Halkevinden naklen)

18,30 Program.

18,35 Müzik (Operet müzi-

ği - Pl.)

19,00 Konuşma.

19,15 Türk müziği (Fasıl he-

yeti.)Tahsin Karakuş ve arka-

daşları Hakkı Derman, Eşref

Kadri, Hasan Gür, Hamci To-

kay Basri Üfler.

20,00 Ajans, meteoroloji ha-

berleri, ziraat borsası (fiyat).

20,15 Türk müziği. Çalanlar:

Zühtü Bardakoğlu, Cevdet Çağ-

la, Kemal Niyazi Seyban. Oku-

yanlar: Haluk Recai, Melek

Tokgöz. 1 — Şemsttin Ziya -

Hicaz şarkı - Kim görse seni.

2 — Rifat beyin - Hicaz şarkı-

Sislendi hava. 3 — Rahmi be-

yin - Hicaz şarkı - Akşam er-

di yine sular. 4 — Zühtü Bar-

dakoğlu - Santur taksimi, 5 —

Dedenin - Şataraban şarkı - Gö-

zümünden göynümden. 6 — De-

denin - Şataraban şarkı - Ge-

cemiz. 7 — Üsküdarlı Ziya be-

yin - Tahirişâlik şarkı - Nima-

nigâha kul oldum.

20,45 Türk müziği (Saz eser-

leri). Çalanlar: Fahire Fersan,

Refik Fersan.

21,00 Memleket saat ayarı.

21,00 Konuşma.

21,15 Eşam, tahvilât, kam-

biyo - nuku borsası (fiyat).

21,45 Neşeli plak - R.

21,30 Müzik (Riyaseti cum-

hur Filarmonik orkestrası) Şel-

Praetorius. 1 — R. Heuberger-

Opera balosu: Opernball opere-

tinden uvertür. 2 — J. Stara-

uss - Viyana ormanında masâl-

ler. 3 — F. Lehar - Altın ve

gümüş. 4 — J. Strauss - Gece

kuşu operetinden uvertür. 5 —

Strauss - Güzel mavi tune.

22,30 Müzik (Opera ayarla-

rı - Pl.)

23,00 Müzik (Cazband - Pl.)

23,45 24 Son ajans haberleri

ve yarınki program.

Bir Trans atlantik yandı

Haver 29 (A.A.) — 34569 tonluk Fransız Paris vapuru dün gece Haver limanında büyük bir yangın neticesinde batmıştır.

Vapur, Nevyork sergisine giden bir çok şahsiyetle 25 milyon frank değerinde kıymetli eserler ve tayyareleri hamil olarak bu gün hareket edecekti. Eserler ve tayyareler kurtarılmıştır. Tahkikat yapılıyor.

HALKEVİ

Bakım Evi Muayene Saatları

Muayene günü	Saat	Doktor arkadaşımızın adı
Pazartesi	2 — 3	Doktor Fahrettin Sığır (Çocuk hastalıkları mutahassısı)
"	3 — 4	Operatör Medeni Boyer
Salı	4 — 5	Doktor Fuat Bayraktar (Cilt hastalıkları mutahassısı)
Çarşamba	2 — 3	Operatör Nuri Erkan
"	3 — 4	Doktor Şevket Gözaçan (Göz hastalıkları mutahassısı)
Perşembe	4 — 5	Doktor Muhsin (İç hastalıkları mutahassısı)
"	5 — 6	Doktor Şevket Kırbaş (İntani hastalıklar mutahassısı)
Cuma	4 — 5	Doktor Münif Erman (Kadın hastalıkları mutahassısı)
Cumartesi	2 — 3	Doktor Nafiz Yazgan
"	3 — 4	Doktor Halil Gözaydın

Süleyman Gezer - Osman Sezginer

Gazete Kitap Evi

Görülen lüzum üzerine 1/2/939 tarihinden itibaren Aydın Palas oteli altına nakledilmiştir.

İstanbul - Ankara - İzmirde müntesir bütün kitap, mecmua ve gazeteleri temin edilir. Kiralık kitap verilir, bulunmayan kitap, mecmua ve gazete nüshaları en çok bir hafta içinde getirtilerek müşterilerine takdim etmeği üzerine alır. Çeşitli ve temiz kırtasiye, en çabuk tevzi ve deruhte yeri.

1215

Doktor Şevket Kırbaş

Memleket hastanesi bakteriyolog ve entani hastalıklar mütehassısı

Muayenehanesini Cumhuriyet mahallesinde avukat B. İhsan'ın evine nakletmiştir.

hastalarını her gün saat yediden sekize kadar ve öğleden sonr saat üçten altıya kadar kabul eder. İdrar, kan, balgam, maddei gaita ve her türlü tahlilâtı icra eder. Veremlilerde fennin en son tedavisi olan Pinomotoraksi ile hastaları tedavi eder. (971)

İlân

Aydın belediye reisliğinden:

1 — Bir kamyonet şasesi üzerine cenaze nakline mahsus karoser yapılması 15 gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Yapılacak karoserin resim, plân ve fennî şartnamesi belediye fen işleri müdürlüğündedir.

3 — Bu işin muhammen kıymeti 600 lira olup muvakkat teminatı 45 liradır.

4 — İhalesi 4 Mayıs 1939 Perşembe günü saat 15 de belediye daimî encümeninde yapılacaktır. Taliplerin müracaatları ilân olunur. 16 21 26 1272

İmtiyaz sahibi ve Umumi Neşriyat
Müdürlüğü : Etem Mendres
Basıldığı yer
C. H. P. Basımevi

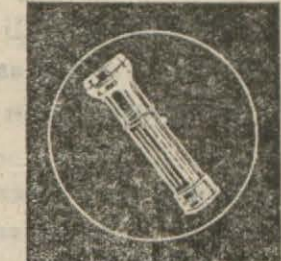
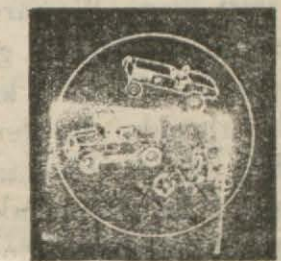
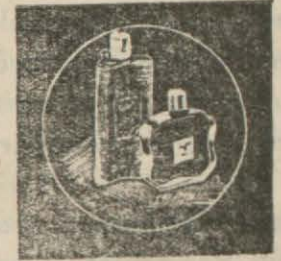
ilân

Binek hayvanı alınacak

1 — Tümen kıtaatını ihtiyacı için binek hayvanı satın alınacaktır.

2 — Aydın bölgesinde bineğe elverişli hayvanı olan ve satmağa istekli bulunanların Nisan 939 sonuna kadar yalnız Cuma ve Cumartesi günleri saat 9 - 12 arasında Alay Satın alma komisyonuna müracaat etmeleri ilân olunur.

Abone şeraiti
Yıllığı her yer için 6 lira.
Altı aylığı 3 liradır.
İdare yeri: Aydın'da C. H. P. Basımevi.
gazeteye ait yazılar için yazı işleri müdürlüğüne, ilânlar için idare müdürlüğüne müracaat edilmelidir.

Her çeşit tuhafiyeye malları ve en iyi itiyat çeşitleri her marka Gramofon ve en son çıkan plâklar, iğneleri bilûmum alâtı musikiye, hurdavat, pipo ve sıhhi sigara ağızlıkları yassı yuvarlak fantazi cep fenerleri ve taze pilleri elektrik lâmbaları envai çeşit traş bıçakları, oyuncaklar vesaire gibi mallar ucuz fiatlarla tecim evimizde satılmaktadır.

Markoni Sparton ve A G A Baltic radyolarımız sayını tavsivedir. Batarya ve akimlatörle çalışan radyolarda gelmiştir.

12 ay veresiye satış

MEHMET GÜRER

DEMİRYOLU CADDESİ 32/2 AYDIN

C. H. P.

BASIMEVİ

Belediyelerimiz için Son formül üzerine 939 yılı bütçeleri hazırladığını sayın müşterilerine arzeyler.